

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IV. Expositio verborum illorum: Non habebis deos alienos coram me,
&c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

Amor Religiosus.

quàm verè Psalmista dixerit: *Melior est dies una in atrijs Domini super millia.* Deinde quantò magis anima fidelis crescit in virtute, tantò liberior fit à passionum & concupiscentiarum tyrannide. Non ergo cruciatur per concupiscentias; & siquid adversi patitur, non inquietatur: quia non desiderat nisi quod placitum est dilecto, nec nisi ad superna suspirat, per ipsamque affectum superiorum anima christiana in antecessum quasi gustare incipit, quod in æternum se gustaturam fiducialiter confidit. Nec sibi quietem promittit iis in rebus, in quibus eam non invenit; quin imò non ignara in solo se Deo quietem posse invenire, plus adhuc consolationis invenit in actibus pietatis, quàm sibi promittebat, magisque & magis experitur quàm verè Salvator dixerit: *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite jugum meum super vos. . . . jugum enim meum suave, & onus meum leve.*

CAPUT IV.

Expositio verborum illorum: Non habebis Deos alienos coram me, &c.

21 **S**ensum genuinum verborum illorum Salvator Math. 4. nobis exposuit, cum diabolus adorari volentem repulit, dicens: *Vade satana, scriptum est enim: Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies.* In primo proinde illo Decalogi præcepto duplex (uti Catechismus Romanus observat) continetur præceptum: affirmativum unum, quo se Deus, ut verum Deum coli jubet & adorari. Negativum alterum, quo diis alienis cultum prohibet exhiberi. Dicendo enim: *Non habebis deos alienos coram me*, perinde est ac si diceret: *Me verum Deum coles, alienis diis Gentium cultum, soli vero Deo debitum, non exhibebis, nec more gentilitium facies tibi sculptile, ne adores illud.*

22 In primo itaque præcepto prohibentur tres actus (ait S. Thomas q. 122. a. 1. ad 2.) Nam primo dicitur: *Non habebis deos alienos coram me.* Secundo dicitur: *Non facies tibi sculptile.* Tertio verò: *Non adorabis ea, neque coles.* Cultus enim alienorum deorum dupliciter apud aliquos observabatur. Quidam enim quasdam creaturas pro diis colebant, & absque institutione imaginum. Unde Varro dicit, quod antiqui Romani diù sine simulacris deos coluerunt. Et hic cultus prohibetur primo, cum dicitur: *Non habebis deos alienos.* Apud alios autem erat cultus falforum deorum sub quibusdam imaginibus: & idè opportunè prohibetur & ipsarum imaginum falforum deorum institutio, cum dicitur: *Non facies tibi sculptile.* Et ipsarum imaginum cultus, cum dicitur: *Non coles ea.*

23 Ita ergo sunt, & alia ejusmodi, religioni contraria, quæ primo prohibentur præcepto. Sed quid eo præcipitur? religio seu cultus & adoratio veri Dei: *Me verum Deum coles,*

Dominum Deum tuum adorabis. An etiam fides, spes, charitas Dei? negant plurimi. Affirmat Catechismus Romanus, dicens quod in præcepto affirmativo (quo dicitur, *me verum Deum coles*) continetur præceptum fidei, spei, & charitatis. Enimverò fide, spe, & charitate Deus est colendus, ait Augustinus Enchirid. c. 111. Et l. 10. de Civit. Dei c. 3. de Dei loquens dilectione, *hic est (inquit) Dei cultus, hac vera religio, hac tantum Deo debita servitus.* Et epist. 140. aliàs 120. cap. 18. *non colitur ille, nisi amando.* Quia, ut ait enarrat. in Pl. 77. *hoc colitur, quod diligitur.* Unde quia Deus rebus omnibus major & melior invenitur, plus omnibus diligendus est, ut colatur. Unde Bernardus epist. 109. *si dicente Scripturâ, pietas est cultus Dei, profecto quisquis plus amat manus, quam Deum, imò, atque idololatra esse convincitur, colens & serviens creatura, potius quam Creatori.*

CAPUT V.

Religionis natura, objectum, & actus explicatur.

Quia ergo primo præcepto Dei cultus & 24 adoratio, ac per consequens religio præcipitur, expositio ipsius exigit, ut hic de religione agamus. Dicitur autem religio, secundum aliquos, à relegendo, eò quod doceat nos mente revolvere quæ ad Dei cultum pertinent. Secundum alios, à relegendendo, quod Deum per peccata & spirituales idololatrias derelictum, per eam relegendamus. Sed melius à religando, quod per illam religati sumus Deo, & ad ipsum unum tendamus, tamquam ad ultimum finem, & primum principium nostrum: quia, ut Augustinus dicit l. de vera religione c. 5. *ad unum Deum tendentes, & ei uni religantes animas nostras, unde religio dicta creditur.* Quidquid sit, religio definitur, virtus, quæ Deo tamquam primo rerum omnium principio debitus exhibetur cultus. Ubi debitus non sic accipitur, quasi actus omnes, quibus Deus colitur, ipsi formaliter debiti sint in specie (contrarium namque patet in voto, cujus emissio consilii est, non præcepti) sed sic ut omnes illi actus soli Deo conveniant, ac licet eos omnes in specie non exigat formaliter, exigere tamen potest, & saltem exigit in genere, id est secundum rationem genericam agnitionis & protestationis divinæ excellentiæ.

Ex definitione religionis satis apparet, objectum materiale, directum & immediatum religionis non esse Deum, sed cultum Dei, sive actus quibus Deum agnoscimus & protestamur esse primum rerum omnium principium, ipsique ut tali, nos submitimus. Formale verò objectum est debitum istius cultus. Ideo enim Deum colimus, quia debemus, sive quia id dignum & justum est. Quare id debemus? quare id dignum & justum est? Ob supremam ipsius excellentiam, in eo relucen-